

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1. Úplnost a velikost školy

Základní škola je spádovou školou pro ostatní malotřídní školy v obci, které se usnesením zastupitelstva obce staly od 1. 1. 2003 jejími součástmi, stejně tak i čtyři mateřské školy v obci. Předmět činnosti je vymezen Zřizovací listinou v souladu se zákonem č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a vyhláškou 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky. Škola nemá užší zaměření. Základní škola poskytuje základní vzdělání, zabezpečuje rozumovou výchovu ve smyslu vědeckého poznání a v souladu se zásadami vlastenectví, humanity a demokracie a poskytuje mravní, estetickou, pracovní, zdravotní, tělesnou výchovu a ekologickou výchovu žáků, umožňuje též výchovu náboženskou. Škola připravuje žáky pro další studium a praxi. Škola je částečně bezbariérová, má normám odpovídající hygienická zařízení.

Součásti školy:

Základní škola	IZO: 047 655 607
Mateřská škola	IZO: 107 623 293
Školní družina	IZO: 119 701 308
Školní jídelna	IZO: 102 880 824
Školní výdejna	IZO: 150 074 310

Základní škola Aloise Jiráska je úplnou školou s 1. – 9. postupným ročníkem. Na malotřídních školách jsou třídy 1. – 4. ročníku a školní družiny, v budovách na ulici Komenského třídy 1. – 9. ročníku a řada dalších odborných učeben – fyziky a chemie, hudební výchovy, cvičné kuchyňky, jazykové učebny, učebny pro výtvarnou výchovu, dílen a tělocvičny. Výuce dále slouží žakovská a učitelská knihovna, které jsou průběžně doplňovány novými tituly. Dvě učebny jsou vybaveny interaktivní tabulí s dataprojektorem a vizualizérem.

Ve výuce využíváme audiovizuální techniku – meotary, projektory, dataprojektory, televize, videopřehrávače, CD přehrávače, radiomagnetofony, klávesové nástroje aj. Průběžně obnovujeme pomůcky pro výuku všech předmětů jak na prvním, tak druhém stupni školy – didaktické obrazy, slovníky, encyklopedie, trojrozměrné pomůcky, náradí a náčiní pro hodiny tělesné výchovy.

Škola má dvě počítačové učebny připojené k internetu a vybavené dataprojektory. Učebny slouží nejen výuce informatiky, ale i výuce ostatních předmětů.

Škola nemá specializované třídy pro žáky s vývojovými poruchami učení a chování. Tito žáci jsou plně integrováni v běžných třídách. V této oblasti dbá škola především o včasnou diagnostiku vývojových poruch učení a chování žáků a následnou práci se žáky. Jednotlivá vyšetření jsou prováděna především PPP Bohumín a Orlová na návrh třídních učitelů po dohodě s rodiči, eventuálně jinými poradenskými zařízeními.

Nedílnou součástí výchovného poradenství je i pomoc žákům a jejich rodičům při volbě dalšího studia po ukončení povinné školní docházky.

Naší velkou snahou je probouzet a upevňovat v žácích estetické cítění – děti se pod vedením svých učitelů starají o nástěnky ve třídách, výzdobu školy, o okolí školy a její pozemky.

U školy je vybudována víceúčelová sportovní plocha. Uprostřed tartanového atletického oválu jsou dvě hřiště – jedno menší má asfaltový povrch a je možné na něm bruslit - ať už v zimě nebo v létě, hrát např. florbal, hokejbal, druhé větší má povrch tartanový a je velmi variabilní – žáci mohou hrát najednou na dvou hřištích volejbal, nohejbal, malou přestavbou získáte hřiště pro košíkovou, tenis, či kopanou. Kolem atletického oválu je pískové doskočiště či plocha pro vrh koulí.

Žáci hřiště velmi rádi využívají zejména v hodinách tělesné výchovy, odpoledne při sportovních hrách či jiných mimoškolních aktivitách.

V době přestávek mohou žáci využívat učebnu ICT, školní bufet a ostatní prostory školy.

2.2. Charakteristika pedagogického sboru

Na škole působí průměrně 25 pedagogů, složení sboru je různorodé – zkušenosti již déle působících pedagogů jsou doplňovány elánem mladých. Téměř všichni pedagogové jsou aprobovaní, zbývající mají střední pedagogickou školu. Na škole vyučují dvě učitelky se státní jazykovou zkouškou z anglického a jedna z německého jazyka. Polovina ostatních pedagogů navštěvuje doplňkové studium jazyků.

Na škole pracuje výchovný poradce, koordinátor informačních technologií, metodik prevence sociálně patologických jevů. Všichni učitelé jsou proškoleni v oblasti první pomoci.

2.3. Dlouhodobé projekty

Třídy několikrát ročně navštěvují kulturní vystoupení přímo v obci, divadelní představení v Ostravě, v Karvině či Orlové, jezdíme do muzeí, podnikáme zajímavé exkurze.

Žáci se účastní školních kol matematických soutěží – KLOKAN, PHYTAGORIÁDA, MATES, úspěšní řešitelé postupují do kol okresních. Na škole probíhají školní kola olympiády v českém jazyce, olympiády biologické, zeměpisné, chemické, dějepisné, také další soutěže, např. konverzační v jazyce anglickém.

Od roku 1998 se aktivně a s úspěchy účastníme lehkooatletických přeborů v polském Godowě a Gorzyczkach, úspěchy sklízíme v obvodních i okresních kolech v plavání, stolním tenisu, florbalu, vybíjené, skoku vysokém a dalších sportech.

Škola organizuje ozdravné pobyty, lyžařský a plavecký výcvik. Ozdravné pobyty žáci tráví nejen učením, ale především poznáváním přírody, společně soutěží a sportují, mnoho času věnují ekologickým aktivitám.

2.4. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Spolupráce s rodiči se neustále rozvíjí – rodiče mohou navštívit školu kdykoli po předchozí domluvě s vyučujícím, během třídních schůzek či konzultačních hodin, v době společných akcí rodičů, žáků a pedagogů.

Úzce spolupracujeme s obcí a Osvětovou besedou v Dolní Lutyni.

3. CHARAKTERISTIKA ŠVP

3.1. Zaměření školy

Naše škola nemá užší zaměření. Veškeré dění na škole má jediný cíl: kvalitní výchovný a vzdělávací proces. Chceme učit žáky takové znalosti a dovednosti, které dobře uplatní v další přípravě na budoucí povolání a v dalším svém životě. Škola vytváří stejný prostor a stejné podmínky pro všechny žáky, zároveň umožňuje rozvoj nadání talentovaných žáků a věnuje se žákům se „zdravotními problémy“.

Absolvent naší školy bude vybaven klíčovými kompetencemi, které budou tvořit základ pro jeho další vstup do života.

Na počátku školní docházky budeme dbát na plynulý přechod žáků z předškolního vzdělávání a rodinné péče do povinného, systematického vzdělávání, které bude založeno na poznávání a rozvoji individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka. Vzdělávání na 1. a 2. stupni povede žáky k učební aktivitě, k poznání, k získání vědomostí, dovedností a návyků, k utváření kvality osobnosti.

Základní škola organizuje zotavovací pobyty žáků, exkurze, školní výlety a další akce související s výchovně vzdělávací činností školy, např. výuku plavání, lyžování či snowboardingu.

Priority rozvoje školy:

1. Kvalitní výuka mateřského jazyka a cizích jazyků.
2. Využití všech prostředků ke zdravému tělesnému rozvoji žáka.
3. Vedení žáků k bezpečnému a tvořivému využívání digitálních technologií při učení a podpora zavádění do všech předmětů.
4. Vedení žáků k dodržování stanovených pravidel, zejména pravidel školního řádu.
5. Kvalitní výuka a kladný vztah žáků k přírodovědným, společenskovědním a výchovným předmětům.
6. Zavádění efektivních metod výuky, např. skupinového a projektového vyučování.
7. Integrace cizího jazyka do předmětů napříč jejich spektrem, využívání materiálů v cizím jazyce v různých předmětech, zařazování aktivit s cizojazyčnou slovní zásobou.
8. Vedení žáků k týmové práci, ke vzájemné pomoci, sounáležitosti a vzájemnému respektu.
9. Klást důraz na pracovní vyučování, vést žáky k volbě povolání.
10. Spolupráce s ostatními školami.
11. Využívání preventivních programů.
12. Komunikace s veřejností, zejména s rodiči žáků.

K dosažení stanovených priorit budou pedagogové a ostatní zaměstnanci vytvářet ve škole pozitivní klima a vstřícné a podnětné zázemí pro každého žáka. Budeme navazovat na dobré tradice naší školy, rozvíjet silné stránky školy a maximálně eliminovat to, co považujeme za nedostatky.

3.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací strategie jsou společné postupy na úrovni školy, které uplatňují všichni pedagogové ve výuce i mimo výuku. Pomocí nich škola cíleně utváří a rozvíjí klíčové kompetence žáků.

Výchovné a vzdělávací strategie jsou formulovány prostřednictvím společně uplatňovaných a upřednostňovaných postupů, metod a forem práce a také aktivit a pravidel. Jsou formulovány ke každé klíčové kompetenci.

Kompetence k učení

- poskytujeme žákům přístup k různým zdrojům informací, využíváme je ve výuce a učíme žáky pracovat s informacemi
- během výuky klademe důraz na čtení s porozuměním, na práci s textem, na vyhledávání informací
- žáky vedeme k sebehodnocení
- žákům umožňujeme realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost na zajímavých úlohách a přihlédnutím k individualitě žáka
- připravujeme žáky na účast v soutěžích a olympiádách
- pracujeme s chybou jako s vodítkem ke správnému řešení
- motivujeme žáka k učení a k celoživotnímu vzdělávání (vytváříme situace, v nichž má žák radost z učení)
- vedeme žáky k formulování a kladení vlastních otázek
- učíme žáky hledat souvislosti mezi jevy
- vytváříme žákům podmínky k pozorování, učíme žáky analyzovat situace
- umožňujeme žákům ověřit si správné řešení
- vedeme žáky k soustředění na vlastní práci

Kompetence k řešení problémů

- volíme tyto strategie a techniky pro rozvíjení kompetence řešit problém: skupinové a kooperativní vyučování a učení, práce žáka v projektových dnech
- poznatky nepředkládáme žákům v hotové podobě
- umožňujeme žákům na modelových situacích řešit úlohy totožné s praxí
- učíme žáky uvědomit si problém a hledat různé způsoby jeho řešení
- vedeme žáky k zodpovědnosti za svá rozhodnutí
- umožňujeme žákům obhájit svůj názor
- uplatňujeme mezipředmětové vztahy – navazujeme na znalosti žáků z různých oborů
- rozvíjíme schopnost logického uvažování a odhadu hlavně přírodovědných předmětů
- vedeme žáky k samostatnosti při řešení problému
- vedeme žáky k uplatňování základních myšlenkových operací – srovnávání, třídění, analýzy, zobecnění, abstrakce
- působíme na žáky, aby se nenechali odradit případným neúspěchem a vytrvale směřovali řešením k dosažení cíle
- podporujeme netradiční způsoby řešení
- uvádíme příklady řešení problémů z praktického života

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke spisovné výslovnosti a hledání vhodných výrazů
- od nejnižších ročníků zajistíme žákům podmínky pro seznámení s počítači a pro jejich využití ke komunikaci
- vedeme žáky ke kultivovanému vystupování a jednání
- vedeme žáky k souvislému, samostatnému a srozumitelnému projevu
- umožníme žákům ohleduplně projevit svůj názor a klást otázky, obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň naslouchat názorům jiných a respektovat je
- vedeme žáky ke spolupráci v rámci kooperativního učení
- vytváříme příležitosti ke komunikaci ve škole i mimo ni
- usilujeme o to, aby žáci porozuměli textu nejen v jazyce, ale i odborným textům v jiných naučných předmětech
- podporujeme komunikaci s jinými školami
- vedeme ke komunikaci v logickém sledu – v písemném i ústním projevu
- umožňujeme smyslné zapojení do diskuze
- vytváříme příležitosti pro neverbální komunikaci
- vedeme žáky ke vhodnému a kultivovanému oslovování spolužáků a dospělých
- vedeme žáky k respektování druhých, naslouchání, poskytnutí prostoru pro různé názory, kultivované diskuze
- rozvíjíme pozitivní vztah k mateřskému jazyku

Kompetence sociální a personální

- využíváme skupinové práce a střídání rolí v rámci skupiny
- zapojujeme žáky do organizace školy
- vedeme žáky k respektování dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se podílejí sami žáci
- vedeme žáky k předcházení negativních jevů (šikana, agresivita)
- nabádáme žáky ke vzájemné pomoci, respektu k druhým
- podporujeme sebedůvěru a ovládání vlastního jednání a chování
- umožňujeme žákům prezentovat výsledky své práce (ve skupině, před třídou)
- spolupracujeme s rodiči a s dalšími partnery
- rozvíjíme vnímavost a citlivé vztahy k lidem, okolí, prostředí, přírodě
- učíme otevřeně a kultivovaně projevovat své city
- spolupracujeme s mateřskými školami
- spolupracujeme se školami - sportovní akce, kulturní akce, výlety
- vedeme žáky k základům kooperace a týmové práce

Kompetence občanské

- vytváříme s žáky pravidla chování – společně je stanovíme a dodržujeme
- tato pravidla chování navazují na školní řád
- vedeme žáky k tomu, aby tolerovali osobnostní rozdíly
- seznamujeme žáky s jejich právy a povinnostmi
- nabádáme žáky k šetření energií, třídění odpadu
- klademe důraz na to, aby se žák choval jako zodpovědná osoba a samostatně se rozhodující osoba
- vyžadujeme dodržování pravidel společenských norem, chování, zákonů

- učíme žáky argumentovat věcně a vhodným způsobem
- vedeme žáky k odmítání bezpráví a násilí
- seznamujeme žáky s kulturami jiných národů a vedeme je k toleranci těchto kultur
- pořádáme projektové dny pro žáky, kde se seznamují s tradicemi (Den matek, Vánoce, Velikonoce, Mikuláš)
- aktivně zapojujeme žáky do veřejně prospěšných a charitativních aktivit
- postupně vedeme žáky k uvědomování si důsledků svých činů
- vedeme žáky, aby v krizových situacích ohrožujících zdraví a život postupovali podle pokynů kompetentních osob
- poskytujeme prostory pro výuku náboženství
- umožňujeme vzdělávání žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a žákům mimořádně nadaným
- zařazujeme autentické vyučování (besedy, exkurze)
- využíváme spolupráce se školami v zahraničí

Kompetence pracovní

- vedeme žáky ke správnému způsobu užití materiálů, techniky, vybavení
- vedeme žáky k plánování úkolů a postupů
- umožňujeme žákům prezentovat výsledky své práce
- zohledňujeme rozdíly v pracovním tempu žáků
- dbáme na ochranu zdraví a poskytnutí první pomoci
- žáky motivujeme k aktivnímu zapojení při pracovních činnostech
- nabádáme žáky ke třídění odpadů
- sledujeme úspěšnost jednotlivých žáků a oceňujeme jejich pokrok
- navštěvujeme s žáky úřad práce
- vedeme žáky ke kritickému a sebekritickému zhodnocení své práce
- vedeme žáky k poznávání svých možností, životní a profesní orientace – řídíme se celoškolním plánem k volbě povolání
- motivujeme a vedeme žáky k pořádnosti a k udržování čistoty a pořádku svého pracovního místa
- povzbuzujeme žáky k samostatnosti, převzetí odpovědnosti za splněné úkoly
- vytváříme dobré pracovní podmínky pro danou práci a zajistíme bezpečnost žáků při práci
- nabídneme žákům možnost exkurzí a návštěv zajímavých pracovních míst
- nabízíme žákům možnost výběru volitelných předmětů, pomáháme jim při profesní orientaci
- poskytujeme žákům prostor při výzdobě tříd, chodeb, prostor školy
- vedeme žáky k tomu, aby si vážili práce spolužáků
- oceňujeme pokrok při manuálních činnostech

Kompetence digitální

- vedeme žáky k ovládnutí běžně používaných digitálních zařízení, aplikací a služeb; při učení i jejich využívání při zapojení do života školy a do společnosti; k samostatnému rozhodování, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- učíme žáky získávat, vyhledávat, kriticky posuzovat, spravovat a sdílet data, informace a digitální obsah, k tomu volit postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu

- učíme žáky vytvářet a upravovat digitální obsah, kombinovat různé formáty, vyjadřovat se za pomoci digitálních prostředků
- poskytujeme žákům využívat digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- umožňujeme žákům chápat význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamovat se s novými technologiemi, kriticky hodnotit jejich přínosy a reflektovat rizika jejich využívání
- pomáháme žákům předcházet situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jednat eticky

3.3. Vzdělávání žáků s podpůrnými opatřeními prvního až pátého stupně.

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrná opatření jsou nezbytné úpravy ve vzdělávání odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám žáka. Jsou poskytována bezplatně školou a školským zařízením.

Individuální vzdělávací plán umožňuje u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními, za podmínek stanovených školským zákonem a vyhláškou č. 27/2016 Sb., upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je možné přizpůsobit i výběr učiva.“ **Výstupy minimální doporučené úrovně** se využijí v případě podpůrných opatření od třetího stupně pouze u žáků s lehkým mentálním postižením. Výstupy, upravené v IVP žáků s lehkým mentálním postižením na základě minimální doporučené úrovně v rámci podpůrných opatření, jsou na vyšší úrovni než očekávané výstupy stanovené v RVP ZŠ. „Pro žáky s jiným než mentálním postižením uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona je možné ve školním vzdělávacím programu upravit očekávané výstupy nebo nahradit vzdělávací obsah, jehož realizaci objektivně neumožňuje jejich znevýhodnění, jiným vzdělávacím obsahem, pokud to vyžadují speciální vzdělávací potřeby žáků, a to pouze tehdy, pokud to vyplývá z doporučení školského poradenského zařízení.“ Rovněž je v IVP možno nahradit části vzdělávacích obsahů některých vzdělávacích oborů jinými vzdělávacími obsahy nebo nahradit celý vzdělávací obsah některého vzdělávacího oboru jiným, který lépe vyhovuje vzdělávacím možnostem žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními za podmínek stanovených školským zákonem a vyhláškou č. 27/2016 Sb. V IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními lze v souvislosti s touto náhradou části

nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů, změnit minimální časové dotace vzdělávacích oblastí (oborů) stanovené v kapitole 7 RVP ZV.“

Podpůrná opatření spočívají v

- a) poradenské pomoci školy a školského poradenského zařízení,
- b) úpravě organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, včetně zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče a včetně prodloužení délky středního nebo vyššího odborného vzdělávání až o dva roky,
- c) úpravě podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání,
- d) použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek, využívání komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob, Braillova písma a podpůrných nebo náhradních komunikačních systémů,
- e) úpravě očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených rámcovými vzdělávacími programy a akreditovanými vzdělávacími programy,
- f) vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
- g) využití asistenta pedagoga,
- h) využití dalšího pedagogického pracovníka, tlumočnicka českého znakového jazyka, přepisovatele pro neslyšící nebo možnosti působení osob poskytujících žákovi po dobu jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení podporu podle zvláštních právních předpisů,
- i) poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených.

Podpůrná opatření se člení do pěti stupňů.

Postup školy

Podpůrná opatření 1. stupně

Před zahájením poskytování podpůrných opatření prvního stupně zpracuje škola plán pedagogické podpory žáka (PLPP). PLPP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci výchovného poradce. PLPP má písemnou podobu.

Jsou to opatření i bez doporučení školského poradenského zařízení a bez navýšení finančních prostředků. Třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu žáka sleduje a navrhne plán pedagogické podpory. Proběhnou rozhovory a schůzka s jednotlivými vyučujícími, kde se stanoví metody práce s žákem a způsob kontroly osvojených znalostí a dovedností. Výchovný poradce stanoví termín přípravy plánu pedagogické podpory a zorganizuje schůzku s rodiči žáka, vyučujícími učiteli, vedením školy a žákem. Plán pedagogické podpory se vypracuje na 3 – 6 měsíců (přičemž se klade důraz na domácí přípravu žáka) a založí se do žákovské dokumentace. Po 3 – 6 měsících výchovný poradce zorganizuje další schůzku, kde se zhodnotí průběh vzdělávání žáka podle tohoto plánu a rozhodne se, zda došlo ke zlepšení a žák se dále bude vzdělávat bez tohoto plánu, nebo nedošlo ke zlepšení a žák bude poslán do školského poradenského zařízení.

Podmínkou poskytování podpůrného opatření druhého až pátého stupně školou nebo školským zařízením je vždy předchozí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka.

Podpůrná opatření 2. stupně

Jsou to opatření pouze s doporučením školského poradenského zařízení. Za spolupráci se školským poradenským zařízením zodpovídá výchovný poradce. Škola poskytne školskému pedagogickému zařízení plán pedagogické podpory. Školské pedagogické zařízení doporučí škole nejpozději do 3 měsíců od přijetí žádosti, jak dále s žákem pracovat. Pokud je doporučen individuální plán, sestaví se organizačně podobným způsobem jako plán pedagogické podpory. IVP vypracovává třídní učitel za spolupráce všech vyučujících učitelů žáka. IVP může být během roku upravován podle potřeb žáka. Při tvorbě IVP bude využíváno metodické podpory školního poradenského pracoviště a metodická podpora na Metodickém portále RVP.CZ. Vypracovává se na jeden školní rok. Žák se hodnotí slovně jen tehdy, je-li toto doporučeno školským poradenským zařízením.

Podpůrná opatření 3. stupně

Jedná se o žáky, kteří potřebují znatelné úpravy ve vzdělávání z důvodů odlišných kulturních a životních podmínek, závažných poruch učení a chování, PAS, vady řeči, LMP, slabozrakost, nedoslýchavost, neznalost vyučovacího jazyka, hraniční intelekt.

V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů. Minimální doporučená úroveň, která je stanovena v RVP ZV pro 3., 5. a 9. ročník, bude na základě Doporučení školského poradenského zařízení rozpracována pro konkrétní ročník v IVP žáka s přiznaným podpůrným opatřením. Postup tvorby, realizace a vyhodnocování IVP je stejný jako v případě IVP ostatních žáků. IVP může být během roku upravován podle potřeb žáka. Při tvorbě IVP bude využíváno metodické podpory školního poradenského pracoviště a metodická podpora na Metodickém portále RVP.CZ.

Odkaz na obsah RVP ZV s minimálními doporučenými výstupy:

<http://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=10839>

Podpůrná opatření 4. a 5. stupně

Jedná se o žáky, kteří potřebují významné úpravy v metodách a organizaci vzdělávání, úpravy v obsahu i výstupech vzdělání. Škola na doporučení ŠPZ zabezpečí asistenta pedagoga na vybrané předměty, speciálního pedagoga, případně dalšího nepedagogického pracovníka.

Zodpovědné osoby v systému péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami:

Školní poradenské pracoviště naší školy je tvořeno výchovným poradcem, který zároveň koordinuje jeho činnost, dále školním metodikem prevence, ředitelem školy a zástupcem ředitele školy. Pokud na škole bude, pak i speciálním pedagogem. Výchovný poradce je pedagogickým pracovníkem, který je pověřen spoluprací se školským poradenským zařízením.

Spolupracujeme se školskými poradenskými zařízeními, Pedagogicko-psychologickou poradnou, hlavně Karviná, odloučené pracoviště Orlová a Bohumín a se Speciálním pedagogickým centrem, hlavně v Karviné a Ostravě – Zábřehu.

Jsme připraveni podle potřeby spolupracovat s dalšími subjekty (zájmové organizace, vzdělávací instituce, sponzoři atd.).

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory hlavně:

a) v oblasti metod výuky:

- respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků
- metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi
- důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu
- respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů

b) v oblasti organizace výuky:

- střídání forem a činností během výuky
- u mladších žáků využívání skupinové výuky
- postupný přechod k systému kooperativní výuky
- v případě doporučení může být pro žáka vložena do vyučovací hodiny krátká přestávka

Speciálně pedagogická péče (intervence) na naší škole se uskutečňuje prostřednictvím reedukace mimo vyučovací hodiny žáků. Reedukaci provádějí učitelé, hlavně 1. stupně.

c) zařazení předmětů speciálně pedagogické péče - jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami mohou být v naší škole zařazeny podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory tyto předměty speciálně pedagogické péče: logopedická intervence pro žáky se závažnými poruchami řeči, ergoterapie pro žáky s tělesným postižením a práce s počítačem pro žáky s tělesným postižením. Vzdělávací obsah těchto předmětů přizpůsobujeme vzdělávacím možnostem a předpokladům žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními v rámci IVP.

Žáci s tělesným postižením

Vzdělávání žáků s tělesným postižením bude probíhat ve třídě formou individuální integrace. Žáci se budou vzdělávat podle učebního plánu běžných tříd a na základě individuálního vzdělávacího plánu. Ve spolupráci a na doporučení speciálního pedagogického centra budou realizovány změny v učebním plánu týkající se omezení v tělesné výchově, ve výtvarné výchově, v pracovních činnostech a případně i v dalších předmětech. Třídní učitel žáky na přítomnost postiženého žáka předem připraví a stanoví pravidla chování a způsob komunikace ve třídě i mimo vyučování.

Škola je jen částečně bezbariérová, proto je zde žádoucí požadovat přítomnost osobního asistenta, který bude žákovi pomáhat (jednomu nebo více žákům) při přizpůsobení se školnímu prostředí.

Žáci se zrakovým nebo sluchovým postižením

Vzdělávání žáků zrakově nebo sluchově postižených bude probíhat ve třídách formou individuální integrace. Žáci se budou vzdělávat podle učebního plánu běžných tříd a na základě individuálního vzdělávacího plánu ve spolupráci se SPC. Podle individuálních potřeb jednotlivých žáků jim bude poskytnuta speciální péče a to hlavně:

- prostorová orientace a samostatný pohyb
- zraková a sluchová stimulace
- práce se specifickými pomůckami
- logopedická péče ve spolupráci se SPC a logopedem.

Podle stupně postižení bude požadována přítomnost osobního asistenta, který bude pomáhat žákovi (jednomu či více) při přizpůsobení se školnímu prostředí, při komunikaci žáka s učiteli, s ostatními žáky a při komunikaci školy s rodiči postiženého žáka.

Žáci s mentálním postižením nebo autismem

Jedná se o žáky s lehčími formami autismu a mentálního postižení. Vzdělání těchto žáků bude probíhat ve třídách formou individuální integrace. Na doporučení PPP a SPC se budou žáci vzdělávat formou zpracovaného individuálního plánu. Třídní učitel stanoví s žáky pravidla chování a způsob komunikace ve třídě i mimo vyučování s takto postiženými spolužáky.

Na základě posouzení SPC závažnosti postižení bude požadována přítomnost osobního asistenta, který bude pomáhat při komunikaci s takovýmto žákem učitelům, ostatním žákům a při komunikaci s rodiči.

Žáci s vadami řeči

Žáci jsou zařazeni do běžné třídy. Ve spolupráci a na doporučení SPC jsou žáci zařazováni do speciální reedukační péče a logopedické péče.

Žáci s vývojovými poruchami učení

Žáci, u kterých se projevují příznaky některé z vývojových poruch učení, jsou poslání se souhlasem rodičů na vyšetření do pedagogicko-psychologické poradny. V případě, že PPP diagnostikuje vývojovou poruchu učení, žák je integrován do běžné třídy a dle posouzení PPP a na žádost rodičů je vypracován individuální vzdělávací plán, podle kterého se s žákem v průběhu školního roku pracuje. V tomto plánu je uvedeno, na co se konkrétně budou učitelé v jednotlivých předmětech zaměřovat, pomůcky, které se budou používat, způsob hodnocení, podíl žáka a spolupráce s rodiči. Pokud je na základě vyšetření v PPP navržena reedukace, jsou potom tito žáci zařazeni do reedukační péče. S žáky pracují vyškolené a zkušené učitelky 1. stupně. Každý týden probíhá většinou jedna vyučovací hodina pravidelné nápravy se souhlasem

a za spolupráce rodičů. Při klasifikaci těchto žáků přihlížíme k vývojové poruše a hodnotíme s tolerancí.

Práce s těmito žáky v jednotlivých vyučovacích předmětech

DYSLEXIE

český jazyk

- dle stupně poruch nevyvolávat k hlasitému čtení před třídou
- omezit písemné zpracování přečteného textu
- volit texty odpovídající vyspělosti čtenáře

cizí jazyk

- upřednostňovat ústní projev
- upřednostňovat konverzaci
- poskytnout prodloužený výklad
- neukládat k zapamatování slovíčka
- v případě těžké poruchy je možné dítě z předmětu osvobodit

matematika

- slovní úlohy řešit po společném přečtení, za pomoci učitele
- omezit řešení geometrických úloh zadaných širším slovním zadáním

ostatní vyučovací předměty

- omezit hlasité čtení z učebnic

DYSORTOGRAFIE

český jazyk

- místo diktátu upřednostnit doplňovací cvičení, opisy a přepisy
- diktát psát po předchozí domácí přípravě
- zkrácená forma diktátu
- neopravovat chyby červenou barvou
- neklasifikovat nedostatečné práce
- pokud možno zjednodušit učivo
- prodloužit výklad
- upřednostnit ústní zkoušení
- nehodnotit, co žák nestihl
- kontrolní práce předkládat předtištěné
- „slohové“ práce zadávat v kratším rozsahu, po domácí přípravě
- do osvojování zapojit všechny smysly

cizí jazyk

- psát jen části cvičení
- znalost slovíček ověřovat jen slovně
- v hodinách hodnotit také slovně
- neopravovat červenou barvou

matematika

- kontrolní práce předkládat předtištěné
- nehodnotit množství
- omezit práce s časovým omezením
- příklad žák vidí, nediktovat zadání
- využívat práci u tabule
- neopisovat zadání slovních úloh

ostatní vyučovací předměty

- psát zkrácené verze poznámek, heslovitě
- místo písemného úkolu úkol ústní
- upřednostnit ústní zkoušení a testy
- v sešitech hodnotit obsah, ne úpravu a písmo
- pracovní listy zpracovávat po částech
- klást důraz na pochopení zadaného úkolu

DYSKALKULIE

matematika

- nutná individuální práce s žákem
- důraz klást na pochopení zadaného úkolu
- používat názorné pomůcky – přehledy, tabulky
- poskytovat dostatek času na početní operace

Žáci s vývojovými poruchami chování

Jedná se o žáky hyperaktivní, kteří nerespektují některé normy společenského chování, jsou nepřízpůsobilí, impulsivní a snadno unavitelní.

Vzdělávání těchto žáků probíhá ve třídě formou individuální integrace. Ve spolupráci a na doporučení PPP se tito žáci vzdělávají podle individuálního výchovně-vzdělávacího plánu. V procesu vytváření klíčových kompetencí je nutné klást důraz na samostatné rozhodování, kritické myšlení, jednání bez podléhání manipulacím a výchovu k práci a spolupráci.

Třídní učitel stanoví s žáky přesná pravidla chování a způsob komunikace ve třídě i mimo vyučování s takovýmto žákem a zavede systém pochval a trestů.

Žáci se zdravotním znevýhodněním

Do této skupiny patří zejména žáci dlouhodobě nemocní, kteří do školy nedochází nebo se účastní výuky pouze částečně (s ohledem na únavu nebo momentální zdravotní stav). Důležitá je spolupráce s rodinou, individuální péče pedagogů i zájem a pochopení spolužáků. Žákům dlouhodobě nemocným pomáháme zařadit se zpět do kolektivu, poskytujeme individuální konzultace, pomáháme s pochopením učební látky, respektujeme časový prostor potřebný na rekonvalescenci, spolupracujeme s odborníky z řad lékařů, psychologů a pracovníků pedagogicko-psychologické poradny.

Při vzdělávání žáků se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním škola zabezpečí tyto podmínky:

- potřebné úpravy interiéru školy a třídy
- individuální přístup
- kompenzační pomůcky
- náhradní formy komunikace
- zohlednění postižení při hodnocení
- působení speciálního asistenta

- spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou a speciálním pedagogickým centrem
- spolupráce s rodiči
- spolupráce s jinými školami

Žáci se sociálním znevýhodněním

Patří zde žáci z rodinného prostředí s nízkým sociálním postavením, žáci ohrožení sociálně patologickými jevy a žáci s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou. Dále zde patří žáci z kulturně a jazykově odlišného prostředí. Jsou to žáci z různých u nás žijících menšin nebo žáci přicházející k nám v rámci migrace – především azylanti.

Hlavním problémem při vzdělávání žáků z kulturně odlišného prostředí je nedostatečná znalost českého jazyka. Proto je třeba věnovat pozornost hlavně osvojení českého jazyka a seznámení s českým prostředím a jeho kulturními zvyklostmi a tradicemi. Je však potřeba zajistit těmto žákům také informace o historii a tradicích jejich národnosti.

Učitelé vnímají jinou národnost nebo hodnotovou orientaci všech svých žáků a v rámci možností reagují na jejich kulturní rozdíly. V případě potřeby je pro tyto žáky vypracován individuální vzdělávací plán. Třídní učitel se seznámí s rodinným prostředím žáka a podle možností s rodinou spolupracuje.

Učitelé při výuce vycházejí ze zájmů, zkušeností a potřeb žáků různých kultur, etnik a sociálního prostředí.

Při vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním učitelé využívají:

- individuální nebo skupinovou péči
- podle zvážení konkrétního případu pomoc asistenta třídního učitele a případně menší počet žáků ve třídě
- specifické učebnice a materiály
- pravidelnou komunikaci s žákem i jeho rodinou
- spolupráci s odborníky: psychologem, etopedem a sociálním pracovníkem.

3.4. Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Mimořádně nadaní žáci mají své specifické potřeby, na které reagujeme, a vytváříme pro ně vhodné podmínky.

Důležité je rozpoznání mimořádného nadání žáka. Učitel především žáka pozoruje při školní práci, rozebírá výsledky práce žáka, rozmlouvá se žákem. Učitel přitom spolupracuje s rodiči žáka a s psychologem v pedagogicko-psychologické poradně.

Při rozpoznání mimořádně nadaného žáka učiteli pomáhají zejména tato specifika nadaného žáka:

- žák svými znalostmi přesahuje učivo, rychle se orientuje v učivu
- má problém s pravidly, v hodinách vyrušuje

- má tendenci vytvářet si vlastní pravidla a vlastní postupy
- má vlastní tempo
- moc nespolupracuje v kolektivu
- rád řeší problémové úlohy
- má dobrou paměť
- v předmětech, pro které má nadání, rozšiřuje učivo do hloubky

Nadaný žák se může projevovat konfliktními vztahy se spolužáky nebo s učiteli. Má k sobě i k okolí zvýšenou kritičnost. Pokud nevytvoříme podmínky pro to, aby se žák naučil zacházet se svými specifickými schopnostmi, může žák začít popírat své schopnosti a přestává komunikovat s okolím.

Při práci s mimořádně nadaným žákem učitelé využívají:

- individuální vzdělávací plán žáka
- rozšíření a prohloubení učiva
- zadávání specifických úkolů
- zapojení do samostatných projektů
- účast ve výuce některých předmětů ve vyšším ročníku
- spolupráci s rodiči
- spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou

Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s výchovným poradcem a školským poradenským zařízením. IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel s rodiči mimořádně nadaného žáka.

Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Práce na sestavování IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

Výchovný poradce zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP řediteli školy, který je zaznamená do školní matriky.

Pro nadané a mimořádně nadané žáky naše škola může umožnit:

- vzdělávání skupiny mimořádně nadaných žáků v jednom či více vyučovacích předmětech
- občasné (dočasné) vytváření skupin pro vybrané předměty s otevřenou možností volby na straně žáka
- obohacování vzdělávacího obsahu
- zadávání specifických úkolů, projektů
- příprava a účast na soutěžích a olympiádách
- nabídka volitelných vyučovacích předmětů, nepovinných předmětů a zájmových aktivit
- účast ve výuce ve vyšším ročníku

3.5. Začlenění průřezových témat

Průřezová témata vytvářejí příležitosti pro uplatnění každého žáka v běžném životě. Napomáhají vzájemné spolupráci žáků. Pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

1. Osobnostní a sociální výchova **OSV**
2. Výchova demokratického občana **VDO**
3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech **GV**
4. Multikulturní výchova **MKV**
5. Environmentální výchova **EV**
6. Mediální výchova **MEV**

Průřezová témata jsou realizována především formou integrace do vzdělávacích předmětů v běžné výuce a realizaci samostatných projektů. Integrace je vyjádřena v učebních osnovách jednotlivých předmětů. Projekty jsou zpracovány a popsány s popisem zařazených průřezových témat.

Realizace průřezových témat má nezastupitelné místo při vzdělávání všech žáků a zvláště pak žáků, u kterých je upravován obsah a výstupy ze vzdělávání od 3. stupně podpůrných opatření.

Průřezová témata obsahují silný výchovný aspekt a napomáhají osobnostnímu a charakterovému rozvoji těchto žáků, vytvářejí prostor pro utváření jejich postojů a hodnotového systému. Proto bude i při výuce těchto žáků kladen důraz především na kultivaci jejich postojů a hodnotových orientací.

Nároky kladené na utváření vědomostí a dovedností těchto žáků budou vždy plně respektovat jejich individuální možnosti.

Realizace průřezového tématu **Osobnostní a sociální výchova** bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na utváření pozitivních (nezraňujících) postojů k sobě samému i k druhým
- na rozvoj zvládání vlastního chování
- na podporu akceptace různých typů lidí, názorů, přístupů k řešení problémů
- na uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci
- na rozvoj dovedností potřebných pro komunikaci a spolupráci
- na uvědomování si mravních rozměrů různých způsobů lidského chování.

Výuka uvedeného PT **Osobnostní a sociální výchova** bude napomáhat primární prevenci rizikového chování a zkvalitnění mezilidské komunikace. Utváření znalostí a dovedností těchto žáků bude zohledňovat jejich individuální možnosti.

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Zabývá se osobností žáka a jeho individuálními potřebami a zvláštnostmi. Pomáhá žákům utvářet praktické životní dovednosti. Smyslem je pomáhat žákům hledat vlastní cestu k životní spokojenosti, která bude založena na dobrém vztahu k sobě samému i k druhým lidem a k celému světu.

Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
A OSOBNOSTNÍ ROZVOJ									
1. Rozvoj schopností poznávání	ČJ TV	VV M	ČJ AJ		ČJ M	Z			
2. Sebepoznání a sebepojetí		TV	VV	TV		TV		VV	
3. Seberegulace a sebeorganizace					SKN	VZ			
4. Psychohygiena			TV				TV		
5. Kreativita	VV		HV	PČ	PČ			INF	
B SOCIÁLNÍ ROZVOJ									
1. Poznávání lidí			SKN			VZ			
2. Mezilidské vztahy					SKN AJ M		OV		
3. Komunikace			ČJ		AJ ČJ SKN	INF			
4. Kooperace a kompetice			ČJ	PČ	ČJ TV				
C MORÁLNÍ ROZVOJ									
1. Řešení problémů a dovedností		SKN	SKN						VZ
2. Hodnoty, postoje, praktická etika							OV		

Výchova demokratického občana (VDO)

Představuje hodnoty spravedlnost, tolerance, odpovědnost a rozvoj kritického myšlení, vědomí svých práv a povinností. Představuje porozumění demokratického uspořádání společnosti a demokratické řešení konfliktů a problémů. Vybavuje žáka základní úrovni občanské

gramotnosti. Má umožnit žákovi konstruktivně řešit problémy s důstojností, respektem k druhým a ohledem na zájem celku. Žák si uvědomuje svá práva a povinnosti, svobodu a odpovědnost a uplatňuje zásady slušné komunikace.

Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1. Občanská společnost a škola						OV			
2. Občan, občanská společnost a stát							OV		
3. Formy participace občanů v politickém životě							OV		
4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování									D

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (GV)

Podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění. Prolíná všemi vzdělávacími oblastmi. Je to výchova budoucích evropských občanů jako zodpovědných a tvořivých osobností. Podporuje u žáků humanismus, svobodnou lidskou vůli, morálku a uplatňování práv.

Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1. Evropa a svět nás zajímají			AJ		HV SKN				
2. Objevujeme Evropu a svět					SKN AJ				
3. Jsme Evropané								VV	

Multikulturní výchova (MKV)

Žáci se seznamují s různými kulturami a uvědomují si svou vlastní kulturní identitu, tradice a hodnoty. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci. Seznamuje se zvláštnostmi

národností a učí respektu a spolupráci. Zabývá se také mezilidskými vztahy ve škole a v rodině. Přispívá k odstraňování předsudků. Prolíná všemi vzdělávacími oblastmi.

Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1. Kulturní difference				HV	PČ	ČJ			
2. Lidské vztahy			ČJ		ČJ	VZ			
3. Etnický původ									D
4. Multikulturalita					AJ	AJ			ČJ
5. Princip sociálního smíru a solidarity									D

Environmentální výchova (EV)

Vede k pochopení vztahů člověka a životního prostředí a k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí.

Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1. Ekosystémy	SKN			SKN		PŘ			
2. Základní podmínky života			PČ SKN		SKN			CH	F
3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí					SKN	VZ			
4. Vztah člověka a prostředí					SKN				

